

Høringsuttalelse NOU 2010:14 Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte

I brev av 17.01.2011 inviterer Kulturdepartementet Norsk kulturråd til å komme med en høringsuttalelse til Mediestøtteutvalgets utredning NOU 2010:14.

Mediestøtteutvalget ble i oktober 2009 bedt om å foreta en helhetlig vurdering av bruk av økonomiske virkemidler på medieområdet, herunder Kulturrådets støtteordninger til periodiske publikasjoner. Utvalget leverte sin utredning 16. desember 2010.

Tilråding:

Høringsuttalelsen sendes til Kulturdepartementet.

Vedlegg

Forslag til**Høringsuttalelse til NOU 2010:14 *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte***

Norsk kulturråd har mottatt Mediestøtteutvalgets utredning NOU 2010:14 på høring og vil her komme med noen kommentarer til utvalgets arbeid.

Innledning

Mediestøtteutvalget ble oppnevnt av Kulturdepartementet for å foreta en helhetlig vurdering av bruk av økonomiske virkemidler på medieområdet. Inkludert i dette var Norsk kulturråds støtteordninger til periodiske publikasjoner. For Norsk kulturråd er det viktig å presisere at avsetningen til periodiske publikasjoner er delt i to underkategorier: til ukeaviser og til månedsaviser/kulturtidsskrift. Samlet skal disse bidra til et bredt tilbud til offentligheten av publikasjoner med ulik kulturell og samfunnsmessig verdi. På side 38 i rapporten, under punkt 4.2.8 «Støtte til periodiske publikasjoner», gjennomgår utvalget Kulturrådets støtteordning til uke- og månedsaviser, men skriver ingenting om støtteordningen til tidsskrift.

Da rådet i statsbudsjettet for 2007 fikk ansvar for den tidligere posten ”Ymse publikasjoner”, var posten plassert under kapittel 335 Pressestøtte, post 76. I statsbudsjettet for 2008 ble imidlertid post 76 plassert sammen med tidsskriftene under kap.326 (Språk-, litteratur- og bibliotekformål), post 55 Norsk kulturfond. Avsetningen var gitt betegnelsen ”Tidsskrift/ymse publikasjoner”. Senere har Norsk kulturråd gitt avsetningen navnet ”Periodiske publikasjoner”.

Fra og med 2011 har Kulturrådet flyttet søknader fra månedsaviser inn i retningslinjene for støtte til tidsskrift og også laget nye retningslinjer for støtte til rene ukeaviser. Det er imidlertid mange fellestrekk mellom de ulike publikasjonsformene, og etter rådets mening burde også ulike støtteordninger til tidsskrift vært nevnt i en stor utredning om det norske mediefeltet. Utelatelsen peker på en interessant problemstilling for hva som skal regnes inn under mediefeltet, og hvor skjæringspunktet mellom ulike støtteordninger skal gå. Heller ikke i tidligere offentlige utredninger om mediefeltet har tidsskriftene vært behandlet separat.

Norsk kulturråd har blant annet på denne bakgrunn selv bestilt en utredning for å få et grunnlagsdokument som kan brukes i det videre forvaltningsarbeidet med støtteordningene for periodiske publikasjoner. Bakgrunnen for utredningen kan sammenfattes i tre punkter: For det første er det et behov for å få en grundig beskrivelse av Kulturrådets støtteordninger til periodiske publikasjoner. For det andre bør det klargjøres hva som er begrunnelsene for disse støtteordningene, og hva det er naturlig at Kulturrådet har forvaltningsansvaret for. For det tredje har den digitale utviklingen skapt et behov for å se på oppbygningen av alle typer støtteordninger til publikasjoner. Utredningen vil foreligge til sommeren og vil bli oversendt departementet.

Endring av støtteordningene for periodiske publikasjoner

I Kapittel 8 "Alternativer for fremtidig mediestøtte" trekker Mediestøtteutvalget sine konklusjoner. På side 101, punkt 8.1.2.4, skriver utvalget om støtten til periodiske publikasjoner (les: ukeavisene), og nevner at aktører i mediebransjen og Kulturrådet har gitt uttrykk for at ordningen ikke fungerer tilfredsstillende. Utvalget skriver at flytting av tildelingen til Medietilsynet og etablering av objektive kriterier er alternativer som er antydnet av flere. Utvalget konkluderer med at det er for tidlig å endre på denne ordningen så kort tid etter at Kulturrådet etablerte den, og anbefaler en evaluering når man har mer kunnskap om dagens organisering. Avslutningsvis heter det at "på sikt kan det vurderes om støtte til enkelte periodiske publikasjoner kan samordnes med dagens nummer to-aviser og administreres av Medietilsynet".

I brev til Mediestøtteutvalget av 09.06.2010 meldte Kulturrådet at dagens ordning for støtte til ukeaviser ikke fungerer tilfredsstillende: "Intensjonene i rådets retningslinjer er gode på flere områder, men ordningen omfatter for mange ulike publikasjoner slik den er utformet i dag. Kriteriene for tildeling bør være så tydelige som mulig, og ikke blande rene kulturpolitiske hensyn med strenge krav til faglig kvalitet."

Rådet kan selv justere sine retningslinjer etter erfaringene fra og reaksjonene på søknadsbehandlingen fra år til år, og vil naturligvis gjøre dette. Vi vil likevel be departementet vurdere om støtteordningen til ukeaviser bør legges til Medietilsynet, eller om det fremdeles skal være Kulturrådets oppgave å fordele støtte til ukeaviser. Dersom avisordningen flyttes over til Medietilsynet, vil feltet miste den eneste instansen som per i dag gir en kvalitativ vurdering av aviser. Dette er spørsmål som også vil tas opp i den allerede nevnte utredningen.

Spørsmålet om merverdiavgift

Departementet ber i brevet til høringsinstansene om at tre ulike løsninger for hvordan det fremtidige system for merverdiavgift for medier bør være utformet blir vurdert og rangert. Mediestøtteutvalget var selv delt mellom det såkalte "flermedialitetsalternativet" og "omfordelingsalternativet". Flermedialitetsalternativet innebærer at dagens nullsats for papiraviser beholdes, og at det innføres en lav sats (8 %) på sammenlignbare digitale produkter. Omfordelingsalternativet innebærer en lav merverdisats (8 %) for begge kategorier. Et tredje alternativ er å opprettholde dagens system, med nullsats på papiraviser og full momssats på elektroniske medier.

Norsk kulturråd er prinsipielt for momsfritak på kultur- og mediefeltet som et vesentlig tiltak for å oppnå de politiske målene om kvalitet, mangfold og nyskaping. Avsetningen til periodiske publikasjoner er for lav til å innfri søknadsbeløpene, og en eventuell moms på aviser vil kunne redusere effekten av støtten ytterligere. Samtidig er det slik at de periodiske publikasjonene som inngår i rådets støtteordninger, i liten grad inngår i større mediehus og foreløpig ikke har samme grad av konvergens mellom ulike kanaler for det samme innholdet som andre publikasjoner har. I all hovedsak vil de fleste ukeaviser, månedsaviser og tidsskrifter være papirmedier. I tilknytning til dette må det også nevnes at Kulturrådet har åpnet for å støtte nettpublikasjoner under tidsskriftordningen, men at det i første søknadsrunde (for 2011) kun kom inn to søknader om støtte.

Ut fra dagens situasjon vil rådet derfor primært gå inn for at flermedialitetsalternativet blir

valgt som fremtidig system for merverdiavgift, slik at papirmedier fremdeles beholder sin nullsats for merverdiavgift. Sekundært går rådet inn for omfordelingsalternativet .